

Transformace je blízko!

Očekávání spojená s rokem 2012 v kontextu hnutí Nového věku

Očekávání spojená s rokem 2012 a s roky následujícími jsou velmi různorodá. Spojuje je ovšem myšlenka transformace - člověka, společnosti, popřípadě i celého kosmu, - charakteristická pro hnutí Nového věku (New Age).[1] Ukázat tato očekávání v kontextu ideje transformace je cílem tohoto článku.

Dvě ohniska myšlenky transformace

Transformace je bezesporu jednou z hlavních a sjednocujících idejí hnutí Nového věku. [2] Nabývá v něm dvojí podoby. Základem je individuální transformace, při níž by byl rozvinut dosud jen sporadicky využívaný potenciál člověka tak, aby mu bylo umožněno dosažení vyššího stupně existence (vyšší dimenze, božství apod.). V tomto rozvoji lidských možností, který je snad dokonce možno nazvat "uctíváním vlastního já", [3] navázalo hnutí Nového věku při svém zrodu v 80. letech minulého století na asi o dvě desetiletí starší hnutí lidského potenciálu. [4] Stejně jako toto předcházející hnutí využilo podněty humanistické psychologie, esoterické tradice (především v tzv. parapsychologii) a ritů, mýtů a nauk předkřesťanských (domorodých) a mimokřesťanských náboženství.

Tuto transformaci jednotlivce může následovat transformace celé společnosti. Pro její výsledek se nejvíce ujalo označení "nový věk", které ostatně dalo hnutí jméno, v menší míře též označení věk Vodnáře, podložené astrologickou ideou přechodu planety Země z působnosti sil, manifestovaných ve znamení Ryb, do vlivu sil znamení Vodnáře. [5] V naději na nový věk je hnutí New Age přímým dědicem Theosofické společnosti. Významná členka tohoto společenství, Alice Baileyová (1880-1949), rozvinula zvláště po svém osamostatnění roku 1923 myšlenku "skupin světla", jakýchsi "ostrůvků" uvnitř většinové společnosti, tvořených již transformovanými jedinci, kteří díky svému intenzivnímu duchovnímu životu postupně prodchnou celou společnost a urychlí společenskou transformaci a díky ní i příchod nového věku. [6] Myšlenku "ostrůvků nového věku" sdílel sice jen nevelký počet lidí, ale díky vlivným intelektuálům, kteří byli mezi nimi, se tato myšlenka přenesla až do 80. let, kdy situace západní společnosti dozrála k tomu, aby ji nezanedbatelná část této společnosti převzala, a rozvinula tak hnutí Nového věku. Metafora Vodnáře se přitom hojně uplatnila.

Přelévání důrazu

V různých okamžicích historie tohoto hnutí je poměr mezi důrazem na osobní transformaci a důrazem na společenskou transformaci různý. Po velkém zaujetí společenskou změnou v 80. letech se v optimistických a bohatých 90. letech idea společenské transformace téměř vytratila. David Spangler, jeden z hlavních aktivistů hnutí Nového věku, oznámil soustředění na osobní transformaci a ztrátu naděje na společenskou transformaci již v roce 1989.[7]

Na začátku 21. století ovšem část západních společností pocítila společenskou změnu jako naléhavou a nevyhnutelnou, což se projevilo i nečekaným vzrůstem atraktivit idejí spojených s nadějí na příchod nového věku. Vedle méně významné a spíše osobně prožívané naděje, spojené s tzv. indigovými dětmi, [8] vyrostlo do značných rozměrů původně zcela okrajové očekávání kosmického zlomu v roce 2012. Bez úzkosti z politického, ekonomického a ekologického ohrožení, která západní svět postihla po roce 2001, by předpověď globální transformace 21. 12. 2012 patrně zcela zapadla. Takto se ale již starší kniha Josého Argüellese *Mayský faktor. Cesta za technologii* [9] z roku 1987 stala "matkou" stovek knih, jejichž autoři v duchu přesvědčení obvyklých v hnutí Nového věku rozvíjejí myšlenky společenské transformace na základě Argüellesova svérázného výkladu mayského kalendáře. Očekávání vztažená k roku 2012 začala "žít vlastním životem", zatímco jiné Argüellesovy vize (např. Harmonická konvergence) se zdaleka s takovým zájmem nesetkaly. K roku 2012 se upnula pozornost i lidí, stojících mimo hnutí Nového věku, a této vlně zájmu se dokonce přizpůsobila i některá nová náboženská hnutí (o dvou z nich viz texty pod článkem).

Poměr mezi důrazem na osobní transformaci a důrazem na společenskou transformaci je různý nejen v historii hnutí Nového věku, ale i mezi lidmi, kteří toto hnutí tvoří. Vedle nadšenců, kteří jsou si jisti nadcházející transformací společnosti po přelomovém roce 2012 a nacházejí pro tuto přicházející transformaci řadu důkazů, nalezneme na druhé straně spektra i skeptiky, a dokonce kritiky, kteří tuto ideu považují za bulvární a komerčně zneužitou a raději se soustředí na osobní transformaci bez ambicí jakkoli ovlivnit společenskou dění. Očekávání spojená s rokem 2012 tedy není možné přisoudit celému hnutí Nového věku podobně, jako není možné tvrdit, že by hnutí bylo v celé

své historii a ve všech svých podobách ve stejné míře mileniální.

Nadějně vyhlídky i katastrofa

Milenialismus [10] hnutí Nového věku je ostatně třeba také prozkoumat blíže, protože se poněkud vymyká dosud užívaným a osvědčeným základním kategoriím progresivního a katastrofického milenialismu (viz text pod článkem). Hnutí Nového věku sice vyrostlo z kořenů progresivního milenialismu a tento přístup je v něm nadále dominantní, ale v souvislosti s očekáváním roku 2012 se objevily i katastrofické prvky. Progresivní i katastrofický scénář je dokonce unikátně spojen tím, že rozhodnutí v tom, který z nich nastane, je ponecháno na samotných obyvatelích planety Země. Rozhodující pro naplnění progresivní, či naopak katastrofické podoby příchodu blaženého věku má být schopnost anebo alespoň ochota lidstva transformovat se. Konečná podoba mileniálního scénáře je tedy otevřená. Určuje ji nikoliv transcendentní síla mimo lidské společenství (jak je v různých duchovních tradicích obvyklé), ale naopak lidé sami svým přístupem k transformaci. Záleží tedy na zaměření myšlenek a způsobu života každého člověka, [11] neboť vše je vzájemně propojeno jednou společnou energií. [12] Je to právě sdílený předpoklad existence kosmické energie, který koexistenci progresivního a katastrofického mileniálního scénáře umožňuje.

Mileniální idea Nového věku je založena na předpokladu jednoty kosmu, dané tím, že všechny zdánlivě oddělené jevy jsou ve skutečnosti pouze různými formami jedné energie (na ukázkou je v rámečku jedno z řady vysvětlení myšlenky jednotné kosmické energie; pochází od autorky hnutí Nového věku Caroline Coryové). Tento předpoklad je v hnutí Nového věku široce sdílený a pro toto hnutí snad stejně charakteristický jako idea transformace. Je to právě proud kosmické energie, co má společenskou transformaci způsobit. Jiří Mašek, jeden z "alternativních badatelů" [13] v možných událostech roku 2012, to vyjadřuje slovy, že "...transformace je energetická záležitost." [14] Země má být vystavena mohutné energetické vlně, která bude mít na jednu stranu katastrofický dopad na lidi, kteří nejsou duchovně připraveni, na druhou stranu bude transformační energie mobilizovat síly těch, kdo připraveni jsou, a způsobí tak příchod civilizace Zlatého věku. [15] Transformace tak bude znamenat pro mnoho lidí období zmatků a snad i utrpení a smrti, ale současně má poskytnout "to, co hledají všechny duchovní bytosti: příležitost poznat věčný život a stát se bohyněmi a bohy." [16] Podobnými výrazy mohou být osloveni i čtenáři jiné knihy stejného žánru: "Jste částice Světla a k jeho Zdroji se zase vrátíte. ... [jiným se] jejich transformační a transmutační pouť nepovede úspěšně zakončit. ... někteří se vrátí jako vítězové, jako vzpomenuuté a vědomé částice Světla. Ti pak zaslouží obrovskou úctu a potlesk celého Vesmíru." [17]

Závěr

Očekávání, která se týkají roku 2012, dobře zapadají do kontextu vzniku a dosavadního vývoje hnutí Nového věku. Vycházejí ze základní myšlenky osobní a společenské transformace a alespoň v části tohoto hnutí znovu ožívají latentně přítomný milenialismus. Patrně díky monismu, imanentnímu pojetí božství a individualismu v hnutí Nového věku se očekávání spojená s rokem 2012 vymykají tradičnímu schématu, v němž se progresivní a katastrofický milenialismus nachází na protikladných pólech mileniálního myšlení. Podoba okolností přechodu do blaženého věku je otevřená a závislá na lidských rozhodnutích. Tím se v jistém smyslu "kruh uzavírá": nejen že osobní transformace způsobuje transformaci společenskou, ale osobní transformace se pro transformaci společenskou stává naléhavým úkolem.

Poznámky:

[1] "Panoramaticky" o hnutí Nového věku v tématu časopisu *Dingir* 6 (2), 2003.

[2] Myšlenka transformace je i v názvu (a samozřejmě i obsahu) spisu, který měl zásadní podíl na rozšíření hnutí Nového věku v (především anglicky hovořící) veřejnosti: FERGUSON, Marilyn, *The Aquarian Conspiracy. Personal and Social Transformation in the 1980's*, Jeremy P. Tarcher 1980.

[3] MRÁZEK, Miloš, Uctívání vlastního já, *Dingir* 8 (4), 2005, str. 120-122.

[4] Viz téma časopisu *Dingir* 8 (4), 2005.

[5] Viz např. JUNG, Carl G., *Tajemno na obzoru*, Nakladatelství Tomáše Janečka 1999, str. 9-10.

[6] VOJTÍŠEK, Zdeněk, Dědicové H. P. Blavatské, *Dingir* 11 (1), 2008, str. 21.

[7] MELTON, J. Gordon, New Age, in: LANDES, Richard A., *Encyclopedia of Millennialism and Millennial Movement*, Routledge 2000, str. 288.

[8] Více VOJTÍŠEK, Zdeněk, Indigové děti, *Dingir* 13 (4), 2010, str. 144-146.

[9] ARGÜELLES, José, *The Mayan Factor. Path Beyond Technology*, Inner Traditions/Bear & Company 1987.

[10] Milenialismus chápeme jako přesvědčení o dosažení lidského kolektivního všestranného blaha v dohledné době. Více o milenialismu v tématu časopisu *Dingir* 9 (4), 2006.

[11] BRADEN, Gregg, *Smysl změn 2012 a další vývoj Země*, Eugenika a Makro 2010, str. 252.

[12] MAŠEK, Jiří M., 2012. *Zlatá brána otevřena*, vlastním nákladem 2008, str. 7.

[13] Tamtéž, str. 128.

[14] MAŠEK, Jiří M., 2012. *Apokalypsa v přímém přenosu*, vlastním nákladem 2010, str. 65.

[15] MAŠEK, Jiří M., 2012. *Zlatá brána otevřena...* str. 8.

[16] PAGE, Christine R., 2012 *a galaktický střed. Návrat velké matky*, Pragma 2009, str. 10.

[17] MAŠEK, Jiří M., 2012. *Apokalypsa v přímém přenosu...* str. 73.

Zdeněk Vojtíšek

Duchovní energie

"Veškerá energie - ducha, myslí i hmoty, bez ohledu na konkrétní podobu -je živá, což znamená, že vibruje, pohybuje se. Co se jeví jako statická energie -jako například váš hmotný svět -je také energie v pohybu. Důvod, proč se hmotný svět jeví statický, tkví v pomalejším tempu jeho vibrací; dojem stálosti je tedy iluzorní. Myšlenky a emoce, které jsou pro vás neviditelné, mají také pohybovou energii, která přesahuje člověku viditelné spektrum, a proto ji nemůžete vnímat. Přesto myšlenky a emoce existují a jsou v neustálém kontaktu s vaším fyzickým já. Takto jsou všechny formy energie - viditelné nebo neviditelné - v neustálém kontaktu a prostřednictvím svého elektromagnetického pohybu spolu komunikují. Stejně tak neustále interagují a ovlivňují se i viditelná a neviditelná realita. O 'ovlivňování' mluvíme, protože každá energie obsahuje informaci. Vaše zdánlivě neviditelné emoce jsou například formou energie, která, když interaguje s fyzickým tělem, ovlivní jeho elektrickou nebo chemickou rovnováhu a projeví se určitým způsobem i fyzicky. Toto neviditelné působení energií si uvědomíte, když vám tělo dodá informaci o fyzické změně, o příznaku této interakce. Podobně se celá neviditelná říše proplétá s hmotnou realitou a neustále si vyměňují informace, ať už si toho jste vědomi, nebo ne."

Caroline Cory, *Co bude po roce 2012*, Eugenika, Bratislava 2010, str. 51

Dva typy milenialismu

Jako katastrofický milenialismus je označováno očekávání apokalyptického zániku tohoto systému světa, který je hodnocen jako veskrze špatný, a který bude proto nahrazen novou říší (věkem) všeobecné blaženosti. Jako progresivní milenialismus je označována naděje, že tato blaženost může nastat postupně, a to díky transformaci tohoto systému světa, na níž se v součinnosti s nadlidskými silami podílejí i lidé. Progresivně mileniální bývají hnutí optimismu a pokroku, sebezlepšování a víry v možnosti člověka.

Zdeněk Vojtíšek

Výsledek je nejistý

"Ať to již staří mayští vizionáři předpověděli, nebo ne, evidentně se nacházíme v dramatickém závodu s časem, který nemá v celé historii lidstva obdoby. V sázce není nic menšího než budoucnost lidstva a života na této planetě. Mnoho lidí, se kterými jsem pracoval, si myslí, že lidstvo je na kritické křižovatce a čelí buď kolektivní anihilaci, nebo evolučnímu skoku ve vědomí bezprecedentní povahy a rozměrů. [...] Buď proděláme radikální transformaci našeho druhu, nebo nemusíme přežít. Konečný výsledek této krize, které čelíme, je nejednoznačný a nejistý; lze ji interpretovat jak pesimisticky, tak optimisticky, a každá z těchto možností je podporována existujícími daty. Pokud budeme pokračovat ve starých strategiích, které jsou ve svých důsledcích evidentně destruktivní a sebedestruktivní, je nepravděpodobné, že moderní civilizace přežije. Nicméně pokud dostatečně velký počet lidí projde procesem hluboké vnitřní transformace, [...] může dosáhnout stádia a úrovně evoluce vědomí, na které si zasloužíme hrdý název, který jsme našemu druhu dali: homo sapiens sapiens, a budeme žít v novém světě, který bude ten starý připomínat jen málo."

Stanislav Grof, *Konec světa, nebo revoluce vědomí?*, přetištěno v knize Jiřího Maška 2012. *Apokalypsa v přímém přenosu*, vlastním nákladem 2010, str. 343.